

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Хмельницька міська медична частина філії
Державної установи "Центр охорони здоров'я Державної
кримінально-виконавчої служби України" в Хмельницькій області
05.12.2025

місто Хмельницький, 2025 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 05.12.2025 групою національного превентивного механізму (далі – НПМ) здійснено відвідування Хмельницької міської медичної частини Державної установи «Центр охорони здоров'я кримінально-виконавчої служби України» в Хмельницькій області. (далі – медична частина, заклад).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Халікова Анастасія Ігіталіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Осередчук Ольга Михайлівна, представник громадськості, регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Загальна інформація.

Медична частина знаходиться на території Державної установи «Хмельницький слідчий ізолятор» (далі–установа) за адресою: м. Хмельницький, вул. Кам'янецька, 39.

Керівництво: Бабишина Тамара Вікторівна – завідувач медичної частини.

Штатна чисельність персоналу установи складається із 20,5 посад, в тому числі: завідувач медичної частини-лікар – 1,0 шт. одн., лікар-акушер-гінеколог – 0,5 шт. одн., лікар-психіатр – 0,5 шт. одн., лікар-рентгенолог – 0,5 шт. одн., лікар-стоматолог – 0,5шт. одн., лікар-терапевт – 1,0 шт. одн., лікар-фтизіатр – 0,5 шт. одн., лікар-інфекціоніст – 0,5 шт. одн., лікар з ультразвукової діагностики – 0,25 шт. одн., асистент фармацевта – 1,0 шт. одн., фельдшер – 5 шт. одн., старший фельдшер – 1,0 шт. одн., сестра медична зі стоматології – 1,0 шт. одн., сестра медична замісної підтримувальної терапії (далі – ЗПД) – 1,0 шт. одн., молодша медична сестра – 0,5 шт. одн., лаборант – 1,5 шт. одн., рентген лаборант – 0,5 шт. одн., лікар-дерматовенеролог– 0,5 шт. одн., лікар-нарколог – 1,0 шт. одн.

Вакантними залишаються посади: лікар-терапевт – 0,5 шт. одн., лікар-рентгенолог – 0,5 шт. одн., лікар з ультразвукової діагностики – 0,25 шт. одн.

На день відвідування на медичному обслуговуванні перебувало 322 особи, з них жінок – 40, неповнолітніх – 3, дітей до 3-х років – 2.

Лікування засуджених та ув'язнених осіб проводиться відповідно до вимог спільного наказу Міністерства юстиції України (далі – МІОУ) та Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) від 15.08.2014 №

1348/5/572 «Про затвердження Порядку організації надання медичної допомоги засудженим до позбавлення волі» та спільного наказу МЮУ і МОЗ від 01.07.2020 № 2256/5/1491 «Про внесення змін до наказу Міністерства юстиції України та Міністерства охорони здоров'я України від 15.08.2014 № 1348/5/572».

Медична частина має ліцензію на медичну практику за спеціальностями: організація і управління охороною здоров'я, терапія, рентгенологія, інфекційні хвороби, ультразвукова діагностика, функціональна діагностика, офтальмологія, ендоскопія, отоларингологія, анестезіологія, загальна практика-сімейна медицина, хірургія, неврологія, клінічна лабораторна діагностика, наркологія, психіатрія, фтизіатрія, стоматологія, акушерство та гінекологія, дерматовенерологія; за спеціальностями молодших спеціалістів з медичною освітою: сестринська справа, сестринська справа (операційна), рентгенологія (молодші спеціалісти з медичною освітою), лабораторна справа (клініка); лікувальна справа.

Медичною частиною укладено договір від 29.05.2025 із ТОВ «Еко-Захист-Україна» №35\Р-25\Г-17 про надання послуг з управління відходами.

До переліку приміщень закладу входить: кабінет завідувача медичної частини, маніпуляційний кабінет, кабінет амбулаторного прийому, стоматологічний кабінет, клініко-діагностична лабораторія, флюорографічний кабінет, кабінет ЗПД, кабінет первинного прийому на збірному відділенні, приміщення для зберігання лікарських засобів.

Протягом 2025 року на наявність вірусного гепатиту С за допомогою швидких тестів обстежено 703 ув'язнених та засуджених осіб, із них позитивний результат виявлений у 11 осіб.

Станом на день моніторингу в 2025 році пацієнтів з хронічним вірусним гепатитом С – 8 осіб, з них 1 пацієнт отримує противірусне лікування.

У медичній частині обстежено на вірус імунодефіциту людини (далі – ВІЛ) 929 осіб за допомогою швидких тестів, 1 особі встановлений діагноз ВІЛ уперше в житті. Обстежених на CD4 клітини - 12 пацієнтів. На обліку у лікаря-інфекціоніста перебувають 9 осіб з ВІЛ. Антиретровірусну терапію отримують 9 пацієнтів.

В установі перебував 1 пацієнт із діагнозом туберкульоз. Під час рентгенологічного обстеження легень не було виявлено захворювання на туберкульоз, однак проведені дообстеження з метою уточнення діагнозу. П'ятьом особам, з якими перебував зазначений пацієнт у камері, призначено постконтактну профілактику туберкульозу.

У разі потреби проведення додаткових обстежень чи лікування ув'язненим і засудженим особам надається можливість отримати медичну консультацію та необхідну допомогу в комунальних або інших закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності.

Під час відвідування група НПІМ безперешкодно оглянула приміщення лікарні, ознайомила з умовами організації надання медичної допомоги

засудженим та ув'язненим особам, провела конфіденційні бесіди з пацієнтами, яким надається медична допомога.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

1. Приміщення медичної частини перебувають у незадовільному стані та потребують проведення комплексних ремонтних робіт. «Палата-камера» де утримуються пацієнти має занедбаний вигляд: пошкоджене оздоблення стін, зношене підлогове покриття, недостатнє освітлення та вентиляція (фото 2, 7). Санітарно-гігієнічний вузол перебуває у непридатному для повноцінного користування стані та потребує капітального ремонту, заміни сантехнічного обладнання, відновлення систем водопостачання, водовідведення та забезпечення належних умов для дотримання санітарно-епідеміологічних норм відповідно до чинного законодавства (фото 4).

2. У порушення пункту 4 глави 1 розділу X Правил внутрішнього розпорядку слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України, затвердженого наказом МОЗ від 14.06.2019 № 1769/5 (далі - ПВР СІЗО), у складі медичної частини відсутні палати для надання медичної допомоги в умовах стаціонару.

3. У порушення вимог пункту 1 глави II «Стандарту інфекційного контролю для закладів охорони здоров'я, що надають допомогу хворим на туберкульоз», затвердженого наказом МОЗ від 01.02.2019 № 287, та пункту 8 глави 2 розділу X ПВР СІЗО особи, які мають захворювання на туберкульоз, перебувають в камерах, які не передбачені для ізолювання осіб з інфекційними захворюваннями, та розміщені на другому поверсі режимного корпусу, поруч з камерами інших ув'язнених осіб. Вищевказане порушує заходи інфекційного контролю, що може призвести до поширення туберкульозної інфекції в установі (фото 6).

У статті 31 Стандартів Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню [CPT/Inf (2001)16] (далі - ЄКЗК) наголошується, що поширення інфекційних хвороб, зокрема, туберкульозу, гепатиту і ВІЛ/СНІД перетворилось на велику проблему в ряді країн Європи.

Такі хвороби небезпечні для всього населення, але їхнє розповсюдження набуло особливо жахливих вимірів у деяких пенітенціарних системах. У зв'язку з чим комітет неодноразово висловлював серйозні занепокоєння щодо неадекватності заходів, спрямованих на розв'язання зазначеної проблеми. Крім того, умови, в яких часто утримують позбавлених волі, лише сприяють розповсюдженню інфекційних хвороб.

У порушення вимог пункту 1 розділу II «Стандарту інфекційного контролю для закладів охорони здоров'я, що надають допомогу хворим на туберкульоз», затвердженого наказом МОЗ від 01.02.2019 № 287, та пункту 8 глави 2 розділу X Правил внутрішнього розпорядку слідчих ізоляторів

Державної кримінально-виконавчої служби України, затвердженого наказом МЮУ від 14.06.2019 № 1769/5, особи, яким встановлено діагноз туберкульозу, поміщуються у камери, які не відповідають вимогам палати для ізоляції пацієнта, який є джерелом аерогенної інфекції, відповідно до стандартів інфекційного контролю (фото 2)

4. У порушення Правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах, затверджених наказом МОЗ від 16.12.2003 № 584, медична частина не забезпечена необхідною кількістю стелажів, шаф, холодильників, піддонів, підтоварників з дотриманням необхідних умов освітлення. Лікарські засоби та медичні вироби зберігаються на підлозі в інших приміщеннях медичної частини (фото 5).

5. У порушення статті 12 закону України «Про психіатричну допомогу» в медичних картах пацієнтів відсутні усвідомлені згоди особи на амбулаторну психіатричну допомогу за формою № 003-8/о, затвердженою наказом МОЗ від 15.09.2016 № 970.

Пунктом 41 Стандартів ЄКЗК передбачається, що пацієнт, в принципі, повинен мати змогу дати вільну та усвідомлену згоду на лікування. Також відсутня інформована добровільна згода пацієнта на обробку персональних даних (форма № 003-8/о), що є порушенням Закону України «Про захист персональних даних» та наказу МОЗ від 14.02.2012 № 110 (медичні картки амбулаторного хворого № 321, № 331).

6. Відповідно до 2.11 Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України із закладами охорони здоров'я з питань надання медичної допомоги особам, узятим під варту, затвердженого наказом МОЗ та МЮУ від 10.02.2012 № 239/5/104 (далі – Порядок) про факт виявлення тілесних ушкоджень у засудженого медичний працівник негайно з моменту виявлення таких ушкоджень телефоном, електронною поштою та письмовим повідомленням інформує прокурора та адміністрацію установи виконання покарань.

Водночас під час вивчення медичної документації встановлено, що окремі форми первинної облікової документації № 511/о «Довідка про фіксацію тілесних ушкоджень» не заповнені відповідно до вимог Інструкції у порушення наказу МОЗ від 02.02.2024 № 186. Зокрема, медичними працівниками не у всіх випадках тілесних ушкоджень зроблено фото тілесних ушкоджень. Крім того у медичних картках амбулаторного хворого відсутні відомості щодо наданої медичної допомоги ув'язненим особам.

Відповідно до доповідей ЄКЗК відсутність незалежного документування виявлених тілесних ушкоджень у ув'язнених осіб не забезпечує належне запобігання насильства щодо ув'язнених осіб та ефективне розслідування таких випадків.

7. Приміщення медичної частини не відповідають вимогам Державних будівельних норм ДБН В.2.2-10:2022 «Заклади охорони здоров'я. Основні

положення» та Стандартів ЄКЗК (СРТ/Inf(93)12-part): у камерах-ізоляторах виявлено недостатню площу для перебування пацієнтів, пошкодження поверхні стін, відсутні необхідні меблі (тумб, відсутні шафи). Також відсутня окрема кімната для обстеження жінок та санітарна кімната (фото 1).

8. Кабінет ЗПТ використовується і як лабораторія, до якого мають доступ крім лікаря нарколога та медичної сестри ЗПТ ще 5 фельдшерів та 1 лаборант, що є недопустимим та суперечить нормам впровадження замісної підтримуючої терапії в установі. Зазначене негативно впливає на терапевтичне середовище у медичній частині та з оглядку на практику Європейського суду з прав людини є неналежним поведінням щодо ув'язнених та засуджених осіб (фото 3).

9. Також у штаті медичної частини відсутній клінічний психолог, що ускладнює надання своєчасної та ефективної медичної допомоги ув'язненим, що може призвести до серйозних наслідків для їхнього здоров'я. Відповідно до пункту 85 доповіді ЄКЗК щодо проведеного візиту в Україну з 16 по 27 жовтня 2023 року зазначає про необхідність посилення надання психологічної допомоги в установах, а також розвитку підготовки та ролі пенітенціарних психологів, особливо в частині терапевтичної клінічної роботи із засудженими. Необхідно докласти зусиль для набору клінічно підготовлених психологів, які повинні бути частиною медичної команди.

10. Відповідно до вимог Державних будівельних норм України В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», не створено умови щодо утримання осіб з інвалідністю та осіб, що належать до маломобільних груп населення. На вході у приміщення до медичної частини наявні сходи, відсутній пандус та поручні, наявні пороги в середині приміщення які ускладнюють вільне пересування пацієнтів по медичній частині.

11. У порушення Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом від 30.12.2014 № 1417, у медичній частині відсутня обладнана протипожежна система, що може призвести до загрози життю медичного персоналу та засуджених/ув'язнених осіб у разі виникнення пожежі.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Міністерству юстиції України:

1.1. Вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму наведених порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведіння та покарання у діяльності медичної частини; забезпечити контроль за дотриманням прав людини і громадянина, реалізацію законних прав ув'язнених у діяльності медичної частини.

2. Державній установі «Центр охорони здоров'я» кримінально-виконавчої служби в Хмельницькій області. Хмельницькій міській медичній частині забезпечити:

2.1. функціонування кабінету замісної підтримувальної терапії лише з метою лікування осіб з поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів;

2.2. облаштування в медичній частині ізоляторів для пацієнтів хворих на інфекційні захворювання відповідно до встановлених вимог законодавства;

2.3. укомплектування штату медичним персоналом;

2.4. облаштування палати для надання медичної допомоги в умовах стаціонару;

2.5. належне ведення медичної документації;

2.6. належне зберігання лікарських засобів з дотримання правил зберігання та проведення візуального контролю якості лікарських засобів;

2.7. доступність медичної частини для вільного пересування маломобільних груп населення;

2.8. дотримання правил пожежної безпеки на території медичної частини.

2.9. Вжити вичерпних заходів, спрямованих на недопущення та усунення усіх зазначених у звіті недоліків та порушень.

Додаток: фотоматеріали на 2 арк. в 1 прим.

**Керівник групи НПМ,
головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини**

Анастасія ХАЛКОВА

Фото до Звіту

фото 1

фото 2

фото 3

фото 4

